

Een dendrologische ontdekkingsstocht in Zuid-Korea (1)

Natuurgebieden in Gangwon-do

De mogelijkheid om met Koreaanse biologen en studenten veldexcursies te maken in natuurgebieden is een buitenkans die je niet laat lopen. Ook al waren we in totaal maar 7 dagen in de natuur, het was eind september, begin oktober 2007 voor mij en Wout Kromhout een onvergetelijke belevenis.

Zuid-Korea is niet echt in trek bij toeristen. De keuken draagt hier stellig aan bij, maar het is een modern, goed met snelwegen ontslo-

zee- en een echt landklimaat. Echt oerbos ontbreekt. De zware bomen zijn ooit gekapt, maar de soortenrijkdom is enorm. Het is niet

Verrassend was het gezamenlijk voorkomen van drie *Euonymus*-soorten, *E. macropterus*, *E. oxyphyllus* en *E. planipes*. De struiken die we zagen stonden vaak nabij bergbeekjes en droegen altijd vruchten.

ten land met prachtige oude tempelcomplexen en vooral schitterende natuurgebieden. Het land is voor een aanzienlijk deel vrij vlak en daar zie je overwegend akker- en tuinbouw. De heuvelachtige gebieden zijn vrijwel steeds volledig bebost. Er zijn een aantal bergen, maar echt hoog zijn ze niet. De hoogste, de Hallasan, is 1950 m. Het klimaat ligt tussen een

de bedoeling om uitputtende opsommingen te geven van al die soorten. Volstaan wordt met een bloemlezing van soorten die ons om bepaalde redenen boeiden.

Het eerste deel van de reis waren we de gast van Prof. Chin-Sung Chang, werkzaam op het Department of Forest Science, onderdeel van het College of Agriculture & Life Science van Seoul National

University. Het contact met hem dateert al van de tachtiger jaren toen hij in de Ver. Staten studeerde. Na aankomst werd eerst een kort bezoek gebracht aan het National Arboretum ten zuiden van Seoul. Het eigenlijke arboretum was weinig indrukwekkend. Het oudste gebouw op het terrein is het Forest Museum. Het dateert van 1987 en het was duidelijk dat de bosbouwers het meest in de melk te brokkelen hebben. Dat zie je ook in de opzet en het onderhoud van het arboretum. Het is allemaal wat kleurloos, ook weinig gelabelde bomen. Het aantal aanwezige soorten van de Koreaanse boomflora was zeer beperkt. Buitengewoon fraai was echter het Nationaal

Abeliophyllum distichum. Foto: Piet de Jong.

Herbarium dat in 2003 gereed kwam. Het is een geheel houten gebouw met een zaadbank en een nu nog kleine herbariumcollectie beheerd door slechts één taxonoom. In aanbouw was een groot kassencomplex, vooral bedoeld voor de subtropische boomflora van Zuid-Korea. Enkele interessante bomen: een 15 m hoge *Acer mandshuricum*, van nature aanwezige *Acer triflorum* tot 15 m hoog, diverse ruim 20 m hoge *Ulmus pumila* en *Pinus densiflora* met een zeer open kroon. Interessant was verder om *Abeliophyllum distichum* te zien met grote gevleugelde vruchten.

Van het arboretum reisden we in oostelijke richting naar Pyeongchang, een wintersportoord aan de voet van de Taebaeksan, waar we viermaal zouden overnachten. Vroeg in de morgen reden we eerst naar de oostkust en van daar naar de Taebaeksan, een bergrug evenwijdig aan de oostkust van Korea, zowel in

Noord- als in Zuid-Korea. In Zuid-Korea heeft deze bergrug diverse pieken waarvan we in de komende dagen enkele zullen beklimmen.

Het Nationale park in de Mt. Taebaeksan.

Bij de aanvang van de klim zien we *Acer pictum*, een zeer

complexe soort in Japan met diverse ondersoorten, maar hier in Korea worden geen ondersoorten of variëteiten onderscheiden. Het is de Oost-Aziatische tegenhanger van onze *Acer platanoides*, de Noorse esdoorn. Later zullen we nog veel andere esdoorns tegenkomen. De eerste was *Acer pseudosieboldianum*. Deze esdoorn die in Korea voor de fraaie rode herfstkleur van de bossen zorgt, kwamen we tijdens de excursie op alle objecten tegen, meestal als struik of kleine boom. Een rode herfstkleur heeft ook *Acer tschonoskii* subsp. *koreanum* door Chang voor *Acer komarovii* gehouden. Gelijk al een voorbeeld van de vele discussie-onderwerpen tijdens de tour. Veel esdoorns deze eerste dag, ook *A. barbinerve*, *A. mandshuricum*, *A.*

Euonymus oxyphyllus. Foto: Piet de Jong.

Betula schmidtii. Foto: Piet de Jong.

tegmentosum en *A. ukurunduense*. Verrassend was het gezamenlijk voorkomen van drie *Euonymus*soorten, *E. macropterus*, *E. oxyphyllus* en *E. planipes*. De struiken die we zagen stonden vaak nabij bergbeekjes en droegen altijd vruchten. Waarschijnlijk is bij deze soorten sprake van apomixie, zaadzetting zonder dat bevruchting van de eicellen plaatsvond. Het werd een lange klim naar de top langs tientallen boomsoorten. Zeer frequent en voorkomend bijna tot aan de top op 1500 m was *Quercus mongolica*. We zagen zeer

oude *Taxus cuspidata*, zeer fraai in vrucht staande *Berberis koreana*, veel *Castanea crenata*, *Magnolia sieboldii* en *Rhododendron schlippenbachii*. Vlakbij de top zagen we hellingbossen, waarin *Acer pseudosieboldianum* aarzelend enige herfstkleur vertoonde. We waren daarvoor duidelijk te vroeg. We passeerden verder veel meerstammige struiken van *Betula ermanii* met fraaie witte basten. De tweede dag verliep anders dan Prof. Chang in gedachten had. Hij koos een binnenweg om snel bij het object te komen en dat bleek een grote

vergissing. Als gevolg van de zeer hevige regenval in juni was men op diverse plaatsen bezig de weg te herstellen. We liepen uren vertraging op. Het bergpad van de Mt. Deokhangsan dat we beklommen, was de benaming pad niet echt waard. Het was constant klauteren over stenen en boomwortels. Naast vele vertrouwde soorten van de eerste dag nu veel *Lindera obtusifolia*, *Pinus densiflora* en *Styrax obassia*. Indrukwekkend waren de bijna zwarte stammen van *Betula schmidtii*, een hardhoutsoort. Nabij de top een aparte berk, *B.*

chinensis, een struik met eveneens zeer donkere takken en *Syringa patula*, lage struiken met eindstandige vruchtrossen. Na deze twee dagen met lange vermoeiende klimpartijen was het verblijf in het nationale park op de Mt. Odaesan een verademing. We liepen over een goed begaanbare weg langs een rivier, die naar een tempelcomplex leidde. We zagen prachtige bomen van *Betula costata* met grijs-witte en lichtbruine stammen en wederom *B. schmidtii*, diverse *Tilia amurensis*, een vrij kleine linde, veel *Acer pictum* en *A. pseudosieboldianum*, naast *Syringa patula* voor het eerst *Syringa reticulata* var. *mandshurica*. Het boeiendste op deze dag was toch wederom de soortenrijkdom

met bijv. 3 esdoornsoorten naast elkaar of plekken met 10 verschillende boomsoorten bij elkaar. De vierde dag begon de excursie aan de voet van de Mt. Deokhangsan (of Jeombongsan) bij een zeer toeristisch oord, de Daeguimgul Cave, fraaie druipsteengrotten. Ook nu veel intussen vertrouwde boomsoorten. Twee bomen trokken onze speciale belangstelling. De eerste was de enige *Carpinus coreana*, die we zouden zien. Een kleine boom die volgens Prof. Ill Jeong Jeon, een collega van Prof Chang, die een studie maakt van het geslacht *Carpinus*, het beste als een ondersoort van *C. turczawinowii* beschouwd kan worden. De tweede was *Celtis koraiensis*. Deze zeldzame soort, waarvan

in ons land slechts enkele exemplaren te vinden zijn, zagen we voor het eerst in vrucht. De kogelronde vruchten lijken op die van *Styrax obassia*. Laat in de middag reden we terug naar Seoul, waar we op de nationale feestdag, 3 oktober, een rustdag hadden in afwachting van het vertrek naar het zuiden, waarover in een volgende *Arbor Vitae* meer.

Betula costata. Foto: Piet de Jong.